

TÜRK EĞİTİM-SEN

Türkiye Eğitim, Öğretim ve Bilim Hizmetleri Kolu Kamu Çalışanları Sendikası

GENEL MERKEZİ

Sayı :GMT.430.00/54
Konu :Rehber Öğretmenlerin Problemleri

21/01/2016

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

Rehber Öğretmenlerin mesai saatleri içinde ve özellikle mesai saatleri dışında Adalet Bakanlığına bağlı kurumlarda hükümlüye rehberlik etmek ve çocukların ifadesinin alınması işlerinde resen görevlendirilmeleri ile ilgili Sendikamıza şikayetler ulaşmaktadır.

Hükümlünün eğitim kurumu veya programına devam etmesi kararları ile birlikte Rehber görevlendirilmesi kararının verilmesi halinde, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun “**Hapis cezasının ertelenmesi**” başlıklı 51. maddesinin 5. fıkrasındaki; “**(5) Mahkeme, denetim süresi içinde hükümlüye rehberlik edecek bir uzman kişiyi görevlendirebilir. Bu kişi, kötü alışkanlıklardan kurtulmasını ve sorumluluk bilinciyle iyi bir hayat sürmesini temin hususunda hükümlüye öğütte bulunur; eğitim gördüğü kurum yetkilileri veya nezdinde çalıştığı kişilerle görüşerek, istişarelerde bulunur; hükümlünün davranışları, sosyal uyumu ve sorumluluk bilincindeki gelişme hakkında üçer aylık sürelerle rapor düzenleyerek hâkime verir.**” denilmiştir

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun “**Koşullu salıverilme**” başlıklı 107. maddesinin 9. fıkrasındaki; “**(9) Hâkim, denetim süresinde hükümlüye rehberlik edecek bir uzman kişiyi görevlendirebilir. Bu kişi, kötü alışkanlıklar edinebileceği çevrelerden uzak kalması ve sorumluluk bilinciyle iyi bir hayat sürmesini temin hususunda hükümlüye öğütte bulunur; eğitim gördüğü kurum yetkilileri veya yanında çalıştığı kişilerle görüşerek, istişarelerde bulunur; hükümlünün davranışları, sosyal uyumu ve sorumluluk bilincindeki gelişme hakkında üçer aylık sürelerle rapor düzenleyerek hâkime verir.**” şeklindedir.

5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanununun Birinci Kısım “Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Temel İlkeler” başlıklı Birinci bölümünün 3. Maddesinin e bendinde; e) (Değişik: 13/6/2012-6327/38 md.) “**Sosyal çalışma görevlisi: Psikolojik danışmanlık ve rehberlik, psikoloji, sosyoloji, çocuk gelişimi, öğretmenlik, aile ve tüketici bilimleri ve sosyal hizmet alanlarında eğitim veren kurumlardan mezun meslek mensuplarını, ifade eder.**” demektedir.

Burada geçen “**Psikolojik danışmanlık ve rehberlik**” ifadesinden yola çıkılarak okullarda görev yapan Rehber Öğretmenlere Çocuk Şube Müdürlüğünde nöbet görevi verilmektedir. Oysa ki burada sosyal çalışma görevlisinin atanırken hangi branşlardan olması gerektiğinin tanımı yapılmıştır.

5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanununun “**Soruşturma**” başlıklı 15. Maddesinin 2. bendinde; “**(2) Çocuğun ifadesinin alınması veya çocuk hakkındaki diğer işlemler sırasında, çocuğun yanında sosyal çalışma görevlisi bulundurulabilir.**” hükümlerine göre ifadesi alınan öğrencilerin yanında “**Sosyal çalışma görevlisi**” bulundurulmalıdır.

Talatpaşa Bulvarı No:160 Kat:6 Cebeci/ANKARA
Tel: (0312) 424 09 60 Faks: (0312) 424 09 68
www.turkegitimsen.org.tr

“Sosyal çalışma görevlisi” ise Psikolojik danışmanlık ve rehberlik, psikoloji, sosyoloji, çocuk gelişimi, öğretmenlik, aile ve tüketici bilimleri ve sosyal hizmet alanlarında eğitim veren kurumlardan mezun meslek mensuplarından birisidir.

Buna karşılık yukarıdaki kanunlarda belirtilen görevleri yerine getirmek üzere İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından rehber öğretmenler görevlendirilmektedir.

23.07.1965 tarihli ve 12056 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun **“Çalışma Saatleri”** başlıklı 99. maddesindeki; **“Memurların haftalık çalışma süresi genel olarak 40 saattir.**

Bu süre Cumartesi ve Pazar günleri tatil olmak üzere düzenlenir. Ancak özel kanunlarla yahut bu kanuna veya özel kanunlara dayanılarak çıkarılacak tüzük ve yönetmeliklerle, kurumların ve hizmetlerin özellikleri dikkate alınmak suretiyle farklı çalışma süreleri tespit olunabilir.

Bakanlar Kurulu, yurt dışı kuruluşlarda hizmetin gerektirdiği hallerde, hafta tatilini Cumartesi ve Pazardan başka günler olarak tespit edebilir.” hükümleri ile memurların çalışma saatleri tespit edilmiştir.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun **“Günlük Çalışma Saatlerinin Tespiti”** başlıklı 100. maddesindeki; **“Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresi, bölgelerin ve hizmetin özelliklerine göre merkezde Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca, illerde valiler tarafından tespit olunur.”** hükümleri ile de Günlük Çalışma Saatlerinin illerde valiler tarafından tespit edileceği hüküm altına alınmıştır.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun **“Yıllık izinlerin kullanılışı”** başlıklı 103. maddesindeki; **“Yıllık izinler, amirin uygun bulacağı zamanlarda, toptan veya ihtiyaca göre kısım kısım kullanılabilir. Birbirini izleyen iki yılın izni bir arada verilebilir. Cari yıl ile bir önceki yıl hariç, önceki yıllara ait kullanılmayan izin hakları düşer.**

Öğretmenler yaz tatili ile dinlenme tatillerinde izinli sayılırlar. Bunlara, hastalık ve diğer mazeret izinleri dışında, ayrıca yıllık izin verilmez.

Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele, her yıl yıllık izinlerine ilaveten bir aylık sağlık izni verilir.” hükümleri ile de öğretmenlerin yaz tatili ile dinlenme tatillerinde izinli sayıldıkları hüküm altına alınmıştır.

12.03.1964 tarih ve 11654 Sayılı Resmî Gazetede Yayımlanan 439 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Yüksek Ve Orta Dereceli Okullar Öğretmenleri İle İlkokul Öğretmenlerinin Haftalık Ders Saatleri İle Ek Ders Ücretleri Hakkında Kanun ile ise öğretmenlerin çalışma saatleri düzenlenmiş ve kanunun açıklaması olan ilgi (c) deki Karar’ın **“Aylık karşılığı ders görevi”** başlıklı 5. maddesi ve **“Ek ders görevi”** başlıklı 6. maddesi ve diğer maddeler ile girilecek dersler belirlenmiştir.

16.12.2006 tarih ve 26378 Sayılı Resmî Gazetede Yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Yönetici ve Öğretmenlerinin Ders Ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Karar’ın **“Tanımlar”** başlıklı 4. maddesinde; **“(1) Bu Kararda geçen;**

b) Aylık karşılığı ders görevi: Aylık karşılığında okutulmak zorunda olunan dersleri,

f) Ek ders görevi: Aylık karşılığı ders görevi dışında ek ders ücreti karşılığında okutulan dersleri,

g) Gündüz öğretimi dışında kalan öğretim: Örgün ve yaygın eğitim kurumlarında yarıyıl ve yaz tatilleri ile cumartesi ve pazar günleri yapılan yüz yüze eğitim ile diğer günlerde saat 18.00'den sonra başlayan yüz yüze eğitimi,

k) Tam gün tam yıl eğitim: Mesleki ve teknik örgün ve yaygın eğitim kurumlarının fiziki kapasitelerinden azami derecede yararlanılması amacıyla hafta sonu, yarıyıl ve yaz tatilleri de dahil olmak üzere 07.00-24.00 saatleri arasında fiilen yapılan eğitim ve öğretimi, ifade eder.” hükümleri bulunmaktadır.

Yukarıda sıralanan Aylık Karşılığı Ders Görevi, Ek Ders Görevi, Gündüz Öğretimi Dışında Kalan Öğretim ve Tam Gün Tam Yıl Eğitim tanımlarından hareketle Gündüz Öğretimi dışında kalan öğretimin cumartesi ve pazar günleri yapılan yüz yüze eğitim ile diğer günlerde saat 18.00'den sonra başlayan yüz yüze eğitimi kapsadığı anlaşılmaktadır.

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun "**Ders ve konferans ücretleri**" başlıklı 176. Maddesi 1. fıkrasında; "**Bu Kanunun 89 uncu maddesine göre kendilerine ders görevi verilenlere, ders saati başına gündüz öğretimi için 140, örgün ve yaygın eğitim kurumlarında yarıyıl ve yaz tatillerinde, cumartesi ve pazar günleri ile saat 18.00'den sonra başlayan öğretim faaliyetleri için 150 gösterge rakamının bu Kanuna göre belirlenen aylık katsayısı ile çarpımından oluşan miktar üzerinden ek ders ücreti ödenir.**" hükümleri bulunmaktadır.

Bu hükümlere göre de örgün ve yaygın eğitim kurumlarında yarıyıl ve yaz tatillerinde, cumartesi ve pazar günleri ile saat 18.00'den sonra başlayan öğretim faaliyetleri için 150 gösterge rakamının Kanuna göre belirlenen aylık katsayısı ile çarpımından oluşan miktar üzerinden ek ders ücreti ödenmektedir.

Kısacası, örgün ve yaygın eğitim kurumlarında yarıyıl ve yaz tatillerinde, cumartesi ve Pazar günleri ile saat 18.00'den sonra başlayan öğretim faaliyetleri için ek ders ücreti ödeneceği 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun "**Ders ve konferans ücretleri**" başlıklı 176. maddesi 1. fıkrasında belirtilmektedir.

Dolayısıyla Adalet Bakanlığı hükümlüye rehberlik etmek ve çocukların ifadesinin alınması işlerini yerine getirmek için personel istihdam etmek zorundadır. Bu görevleri yerine getirmek üzere rehber öğretmenlerin özellikle mesai saatleri içinde ve mesai saatleri dışında Adalet Bakanlığına bağlı kurumlarda resen görevlendirilmeleri yasal değildir.

Ayrıca bu görevlendirmeler Anayasa'mızın 18. maddesinde yer alan "**Hiç kimse zorla çalıştırılmaz. Angarya yasaktır.**" hükümlerine de aykırılık teşkil edecektir.

İLO diğer adıyla Uluslararası Çalışma Örgütü Türkiye'nin imza koyduğu İLO sözleşmeleri veya diğer uluslararası sözleşmeler 1982 Anayasası'nın "**Milletlerarası Antlaşmaları Uygun Bulma**" başlıklı 90. maddesinde yer almaktadır.

Bilindiği üzere Anayasa'nın 90. maddesinin son fıkrasına, 22.05.2004 tarih ve 5170 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren 5170 sayılı yasanın 7. maddesi ile eklenen son cümle uyarınca; "**Usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası antlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası antlaşma hükümleri esas alınır.**" hükümleri ile Uluslararası Sözleşmeler iç hukukumuzun bir parçası haline getirilmiştir.

Anayasa'nın 90. maddesi uyarınca iç hukukumuzun bir parçası haline gelen ve bir uyuşmazlık olması halinde yasalardan önce uygulanacak olan temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası sözleşmelerin örgütlenme özgürlüğü ve sendikal haklara ilişkin hükümler içerdiği bilinmektedir.

Buna göre; 13.01.2004 tarih ve 25345sayılı Resmi Gazetede yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Ve Çalışma Ortamına İlişkin 155 Sayılı Sözleşmesinin 3. maddesi (b) bendindeki; "**Bu sözleşmenin amacı bakımından; "b "İşçiler" terimi, kamu çalışanları dâhil olmak üzere istihdam edilen bütün kişileri kapsar.**" hükümlerince sözleşme metni memurları da kapsamaktadır.

23.06.1998 tarih ve 23381 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Cebri veya Mecburi Çalıştırmaya İlişkin Sözleşmenin 11. maddesi (b) bendindeki; "**Sadece 18'den yukarı ve**

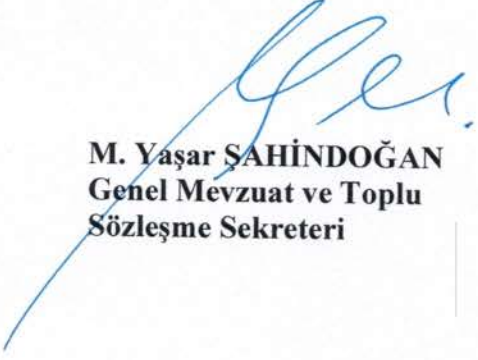
45'den aşağı yaşlarda bulunan sağlam yetişkin erkekler cebri veya mecburi çalıştırmaya tabi olabilirler. Bu sözleşmenin 10 uncu maddesinde öngörülen iş türleri hariç, aşağıdaki tedbirler ve şartlar dikkate alınmalıdır.

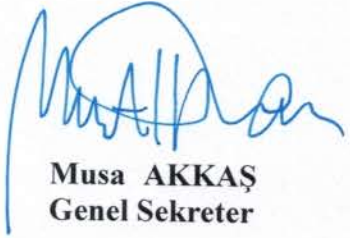
b) ğretmenler öğrenciler ve genel olarak idari personel in muaf tutulması;" hükümleri ile memurların cebri ve mecburi çalışmadan muaf tutulacağı kayıt altına alınmıştır.

Diğer taraftan 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun "Devlet memurlarının görev ve sorumlulukları" başlıklı 11. maddesinde "...Devlet memuru amirinden aldığı emri, Anayasa, kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine aykırı görürse, yerine getirmez ve bu aykırılığı o emri verene bildirir. Amir emrinde ısrar eder ve bu emrini yazı ile yenilerse, memur bu emri yapmağa mecburdur. Ancak emrin yerine getirilmesinden doğacak sorumluluk emri verene aittir. Konusu suç teşkil eden emir, hiçbir suretle yerine getirilmez; yerine getiren kimse sorumluluktan kurtulamaz..." hükmü mevcut olup, bu hüküm uyarınca rehber öğretmenlerin mesai saatleri içinde ve mesai saatleri dışında Adalet Bakanlığına bağlı kurumlarda hükümlüye rehberlik etmek ve çocukların ifadesinin alınması işlerinde resen görevlendirilmeleri yukarıdaki mevzuat hükümlerine aykırı olup mevzuata aykırı olarak verilen bu görevin yerine getirilme imknı da bulunmamaktadır.

Yukarıda izah edilen nedenlerle; ocuk şube Müdürlüğünde ocukların ifadesinin alınması işlerinde rehber öğretmenlerin re'sen görevlendirilmemesi, mevzuata aykırı olarak yapılan görevlendirme işlemlerinin de geri alınması hususunda Bakanlığınızca valiliklere talimat gönderilmesi hususunda;

Gereğini arz ederiz.

M. Yaşar SAHİNDÖĞAN
Genel Mevzuat ve Toplu
Sözleşme Sekreteri

Musa AKKAş
Genel Sekreter